

החזרת ציונים/מבחנים

רציונאל ותיאור:

מתן ציונים והחזרת מבחנים הינם כלים בידי המחנך למישוב והצמחה. מעבר לעובדה כי הם משקפים את התקדמותו של הנער/ה בחומר הלימודי, יש בו הזדמנות לשיח ודיאלוג מצמיח ומקדם. זוהי הזדמנות להקנות למתבגר מיומנויות רגשיות כגון התמודדות עם כישלון ואכזבה, קבלת ביקורת ומשוב. בנוסף, זוהי גם פלטפורמה לשיח על פיתוח סכימה ציפייתית, תמונת עתיד והקנייה של כישורי למידה. יש לראות את מתן הציון כעוד שלב בתהליך ולא כסיכומו. כלומר, תמיד לאחר מתן הציון יתקיים גם דיאלוג על המשך הלימוד.

עבור מתבגרים רבים, הלימודים הופכים להיות אבן שואבת לחוויות כישלון ולחוסר אמונה עצמית. ישנה חשיבות גבוהה ליצירת חוויות הצלחה לימודיות – משמע, מתן הציון צריך להתייחס גם למאמץ שהושקע, למצב ההתקדמות בתחום ידע זה ובתחומי ידע מקבילים. יש לתווך את הציון אל התלמיד כך שיוכל להפיק מכך חוסן, אמונה בעצמו וידיעה כי המחנך מאמין בו ומצפה ממנו.

מרכיב תפיסה עיקרי:

- דיאלוג
- תיקון הלב – חוויות העצמה; מחויבות לתיקון ושיפור; חוסן רגשי בקבלת משוב.

מרכיבי תפיסה נוספים:

- יצוג שלמות הורית
- לטעת את העולם באדם
- עתיד – כישורי חיים וסכמה ציפייתית
- שמים – ערכי היושר, מצוינות, ההתמדה וכו'.

דגשים ב'דרך כפר'

- מעבר למתן ציון יש לכלול הערה מילולית שתכלול:
 - הבעת אמון ביכולת, הערכה במידת האפשר וציפיה לשיפור.
 - הכוונה ספציפית לשיפור בנקודות הכשל.
 - משוב חיובי – יש לנסות ולמצוא סעיף אחד בו ניתן לתת משוב חיובי.
 - העלאת המוטיבציה ופיתוח סכמה ציפייתית.
- הציונים וההערות ישקפו כנות ואמינות ויותאמו לכל תלמיד ככל האפשר.
- דיאלוג - מתן ציונים הינו הזדמנות לתרגל את התלמידים בדיאלוג ובמשא ומתן ממקום ראוי, מכבד וענייני. כמובן שדעתו של המורה היא הקובעת, אך זו הזדמנות לאמן את החניכים לתפוס את עצמם כמבוגרים שמותר להם להביע את דעתם, לעמוד על עקרונותיהם באופן סדור וכו' – ככישורים בסיסיים לחיים האזרחיים.
- "לא מוותרים עליך ולא מוותרים לך" - מתן ציונים יכולים לבטא באופן מזוקק את האמונה כי ניתן וראוי תמיד לתקן ולשפר. חשוב מאד, במסגרת האפשר, לייצר עבור

התלמיד חלופות לשיפור הציון (לא תמיד נכון לעשות שוב מבחן חוזר, אך כדאי לחשוב על הזדמנות אחרת לשיפור). אין מקום לציוני 'רחמים' אך יחד עם זאת יש להתחשב בנסיבות ולהעריך את ההתקדמות וההשקעה.

- חוויות הצלחה – במידה וישנה הצלחה, יש לתווכ את ההצלחה ואת ההתקדמות לחניך (לא מספיק שהוא יראה בדף. יש לציין זאת בע"פ) וכן, להנכיח את ההצלחה בפני משפחת החניך (ליידע ישירות או דרך התלמיד) ובפני אנשי צוות נוספים רלוונטיים.
- כישורי חיים – חשוב מאד שלאחר מתן ציון – יתקיים דיאלוג על הלמידה מההצלחה – מה עבד, למה הצלחתי, מה סייע לי להצליח ואיך אני מאמץ זאת למבחנים אחרים. אותה למידה צריכה להתבצע גם מכישלון.
- משוב אישי וקבלת ביקורת – ציונים שנתיים הינם הזדמנות לתרגול התלמיד במשוב אישי – רטרופקטיבי, בקבלת משוב על-ידי גורם חיצוני והתמודדות עם ביקורת.
- ציון אחרון בשנה – ראוי שישקף תהליך שנתי ארוך.

נספחים:

א. מאמר להעשרה-

- מבחנים, ציונים ורווחה פסיכולוגית/ ורד רפאלי (מצורף כנספח נפרד).